Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 30 maj 2017*

”Överklagande — Skadeståndstalan — Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik (Gusp) — Restriktiva åtgärder mot Islamiska republiken Iran — Förteckning över personer och enheter som omfattas av frysning av penningmedel och ekonomiska tillgångar — Ekonomisk skada — Ideell skada — Oriktig bedömning av skadeståndets storlek — Föreligger inte — Anslutningsöverklagande — Nödvändiga villkor för Europeiska unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar — Skyldighet att visa att det finns grund för de restriktiva åtgärderna — Tillräckligt klar överträdelse”

I mål C-45/15 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 4 februari 2015,

Safa Nicu Sepahan Co., Ispahan (Iran), företrätt av A. Bahrami, avocat,

klagande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska unionens råd, företrätt av R. Liudvinaviciute-Cordeiro, M. Bishop och I. Gurov, samtliga i egenskap av ombud,

svarande i första instans,

med stöd av:

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland, företrätt av M. Gray, i egenskap av ombud,

intervenient i överklagandet,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice-ordföranden A. Tizzano, avdelningsordförandena M. Ilešič, L. Bay Larsen och T. von Danwitz samt domarna A. Rosas (referent), J. Malenovský, E. Levits, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C.G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin, F. Biltgen och K. Jürimäe,

generaladvokat: M. P. Mengozzi,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

* Rättegångsspråk: engelska.

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 maj 2016,

och efter att den 8 september 2016 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Safa Nicu Sepahan Co. har i sitt överklagande yrkat att domstolen delvis ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade den 25 november 2014 i målet Safa Nicu Sepahan/rådet (T-384/11, EU:T:2014:986) (nedan kallad den överklagade domen). I denna dom ogillade tribunalen delvis klagandens talan om bland annat beviljande av ersättning för den materiella och ideella skada som företaget hade lidit till följd av att det hade upptagits i förteckningen över enheter vilkas ekonomiska tillgångar hade frusits, med stöd av punkt 19 i del I B i bilaga I till rådets genomförandeförordning (EU) nr 503/2011 av den 23 maj 2011 om genomförande av förordning (EU) nr 961/2010 om restriktiva åtgärder mot Iran (EUT L 136, 2011, s. 26), och därefter med stöd av punkt 61 i del I B i bilaga IX till rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EU) nr 961/2010 (EUT L 88, 2012, s. 1) (nedan kallade de omtvistade bestämmelserna).

2 Europeiska unionens råd har i sitt anslutningsöverklagande yrkat att domstolen delvis ska upphäva den överklagade domen i den mån som Europeiska unionen ålades att betala ersättning till Safa Nicu Sepahan för den ideella skada som företaget hade lidit till följd av de restriktiva åtgärder som föreskrivs i de omtvistade bestämmelserna.

Bakgrund till tvisten

3 I punkterna 1–13 i den överklagade domen redogör tribunalen för bakgrunden till tvisten:

> ”1 Målet rör de restriktiva åtgärder som införts för att utöva påtryckningar mot Islamiska republiken Iran för att denna ska upphöra med sin spridningskänsliga kärntekniska verksamhet och med att utveckla kärnvapenbärare (nedan kallat kärnvapenspridning).
>
> 2 Sökandeföretaget, Safa Nicu Sepahan …, är ett iranskt aktiebolag.
>
> 3 Namnet på en enhet som identifierades som ”Safa Nicu” hade upptagits i förteckningen över enheter som stöder iransk kärnvapenspridning i bilaga II till rådets beslut 2010/413/Gusp av den 26 juli 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av gemensam ståndpunkt 2007/140/Gusp (EUT [2010] L 195, s. 39). Upptagandet skedde genom rådets beslut 2011/299/Gusp av den 23 maj 2011 om ändring av beslut 2010/413 (EUT [2011] L 136, s. 65).
>
> 4 Som en följd härav kom namnet på den enhet som identifierades som Safa Nicu att upptas i förteckningen i bilaga VIII till rådets förordning (EU) nr 961/2010 av den 25 oktober 2010 om restriktiva åtgärder mot Iran och om upphävande av förordning (EG) nr 423/2007 (EUT [2010,] L 281, s. 1), genom [genomförandeförordning … nr 503/2011].
>
> 5 I skälen till beslut 2011/299 och genomförandeförordningen nr 503/2011 beskrevs den enhet som identifierades som ”Safa Nicu” som ett ”[k]ommunikationsföretag som levererat utrustning till anläggningen i Fordow (Qom[, Iran]), som byggs utan att ha deklarerats hos [Internationella atomenergiorganet] (IAEA)”.

6 Efter underrättelse av en av sina handelspartners begärde sökandeföretaget, genom skrivelse av den 7 juni 2011, att … rådet skulle ändra bilaga VIII till förordning nr 961/2010 antingen genom att komplettera och korrigera upptagandet av den enhet som identifierades som ”Safa Nicu” i den aktuella förteckningen, eller genom att ta bort enheten från förteckningen. Sökandeföretaget gjorde i detta hänseende gällande att nämnda upptagande avsåg en annan enhet än den själv, alternativt att rådet hade gjort sig skyldigt till ett misstag när det upptog sökandeföretaget i förteckningen i bilaga VIII till förordning nr 961/2010.

7 Eftersom sökandeföretaget inte erhållit något svar på sin skrivelse av den 7 juni 2011, kontakade företaget rådet per telefon och skickade därefter en ny skrivelse den 23 juni 2011.

8 Upptagandet av den enhet som identifierades som ”Safa Nicu” i förteckningarna i bilaga II till beslut 2010/413 och i bilaga VIII till förordning nr 961/2010 bibehölls genom rådets beslut 2011/783/Gusp av den 1 december 2011 om ändring av beslut 2010/413 (EUT [2011] L 319, s. 71) och rådets genomförandeförordning (EU) nr 1245/2011 av den 1 december 2011 om genomförande av förordning nr 961/2010 (EUT [2011] L 319, s. 11).

9 I beslut 2011/783 och i genomförandeförordning nr 1245/2011 ersattes omnämnandet ”Safa Nicu” med omnämnandet ”Safa Nicu, även kallad Safa Nicu Sepahan’, Safanco Company’, Safa Nicu Afghanistan Company’, Safa Al-Noor Company’ och Safa Nicu Ltd Company’”. På samma sätt angavs fem adresser i Iran, Förenade Arabemiraten och Afghanistan såsom identifieringsuppgifter för den avsedda enheten.

10 I skrivelse av den 5 december 2011 informerade rådet sökandeföretaget om att det hade behållits i förteckningarna i bilaga II till beslut 2010/413 och i bilaga VIII till förordning nr 961/2010. Rådet konstaterade att de synpunkter som sökandeföretaget hade framfört den 7 juni 2011 inte utgjorde skäl för att häva de restriktiva åtgärdena. Rådet preciserade att upptagandet av den enhet som identifierades som ”Safa Nicu” verkligen avsåg sökandeföretaget, trots att enhetens hela namn inte återgavs. Rådet informerade även sökandeföretaget om de ändringar som tribunalen redogör för i ovanstående punkt.

11 Förordning nr 961/2010 upphävdes genom rådets förordning (EU) nr 267/2012 av den 23 mars 2012 om restriktiva åtgärder mot Iran (EUT L 88, s. 1). Rådet upptog sökandeföretaget i bilaga IX till den sistnämnda förordningen. Skälen avseende sökandeföretaget är identiska med skälen i genomförandeförordning nr 1245/2011.

12 Genom skrivelse av den 11 december 2012 informerade rådet sökandeföretaget om att det hade behållits i förteckningarna i bilaga II till beslut 2010/413 och bilaga IX till förordning nr 267/2012 samt översände den sistnämnda förordningen såsom en bilaga.

13 Genom rådets beslut 2014/222/Gusp av den 16 april 2014 om ändring av beslut 2010/413 (EUT L 119, s. 65) avfördes sökandeföretaget från förteckningen i bilaga II till beslut 2010/413. Genom rådets genomförandeförordning (EU) nr 397/2014 av den 16 april 2014 om genomförande av förordning nr 267/2012 (EUT L 119, s. 1) avfördes sökandeföretaget, i enlighet härmed, också från förteckningen i bilaga IX till förordning nr 267/2012.”

Den överklagade domen

4 Genom ansökan av den 22 juli 2011 väckte Safa Nicu Sepahan talan vid tribunalen om ogiltigförklaring och skadestånd.

5 Vad för det första avser talan om ogiltigförklaring av de omtvistade bestämmelserna anförde tribunalen att unionsdomstolen måste försäkra sig om att de restriktiva åtgärderna, som är individuella, grundas på faktiska omständigheter som utgör ett tillräckligt underlag för sådana åtgärder. I detta hänseende betonade tribunalen, med hänvisning till punkterna 64–66 i domen av den 28 november 2013, rådet/Fulmen och Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), att det är den behöriga unionsmyndigheten som ska visa att det finns grund för de skäl som har åberopats mot den berörda personen, och inte den berörda personen som ska bevisa att det saknas grund för skälen. I enlighet härmed uppmanade tribunalen rådet att redogöra för de uppgifter som motiverade antagandet och bibehållandet av restriktiva åtgärder mot Safa Nicu Sepahan.

6 Mot bakgrund av att rådet hade uppgett att det enda underlag som det förfogade över med avseende på antagandet och bibehållandet av dessa restriktiva åtgärder utgjorde ett förslag om upptagande från en medlemsstat och att uppgifterna i detta förslag hade återgetts i skälen till de omtvistade bestämmelserna konstaterade tribunalen, i punkt 38 i den överklagade domen, att rådet inte hade visat att det fanns grund för påståendet att Safa Nicu Sepahan var ett kommunikationsföretag som levererat utrustning till anläggningen i Fordow (Qom). Då detta påstående var det enda skälet som har anförts som grund för antagandet och bibehållandet av de restriktiva åtgärderna mot Safa Nicu Sepahan ogiltigförklarade tribunalen de omtvistade bestämmelserna.

7 Vad för det andra avser Safa Nicu Sepahans talan om skadestånd erinrade tribunalen, i punkt 47 i den överklagade domen, om den rättspraxis enligt vilken unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar förutsätter att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det handlande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan handlandet och den åberopade skadan.

8 Vad för det första avser villkoret om att det handlande som läggs institutionen till last ska vara rättsstridigt erinrade tribunalen, i punkt 50 i den överklagade domen, om att rättspraxis kräver att det fastställs en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda och, i punkt 52 i denna dom, att det avgörande kriteriet för att anse att detta krav är uppfyllt är att den berörda institutionen uppenbart och allvarligt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. I punkterna 57 och 58 i den överklagade domen anförde tribunalen att de tillämpliga bestämmelserna i förordningarna nr 961/2010 och nr 267/2012 uttömmande anger på vilka villkor restriktiva åtgärder är tillåtna och att dessa bestämmelser, i den mån som de på detta sätt skyddar de berörda enskildas individuella intressen, ska anses utgöra rättsregler som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda. Av den omständigheten att tribunalen i den överklagade domen fastställde att de omtvistade bestämmelserna var ogiltiga följer att rådet åsidosatte dessa förordningar genom att anta nämnda bestämmelser.

9 I samband med den efterföljande prövningen av om detta åsidosättande var tillräckligt klart fastställde tribunalen, i punkterna 59–61 i den överklagade domen, att rådet med avseende på skyldigheten att visa att det fanns grund för de antagna restriktiva åtgärderna inte förfogade över något utrymme för skönsmässig bedömning då denna skyldighet följer av kravet på iakttagande av de berörda personernas och enheternas grundläggande rättigheter. Tribunalen konstaterade också, i punkt 62 i denna dom, att den regel som ålägger rådet denna skyldighet inte är svår att tillämpa eller tolka.

10 Efter det att tribunalen dessutom, i punkterna 63–67 i den överklagade domen, hade förklarat att regeln i fråga har behandlats i rättspraxis som föregår antagandet av den första av de omtvistade bestämmelserna, som antogs den 23 maj 2011, konstaterade tribunalen, i punkterna 68 och 69 i denna dom, att en normalt försiktig och aktsam administration, under de förevarande omständigheterna och vid tidpunkten för antagandet av nämnda bestämmelse, borde ha förstått att det ankom på den att samla uppgifter eller bevisning till stöd för de restriktiva åtgärder som vidtogs mot sökandeföretaget för att kunna visa, vid ett eventuellt bestridande, att det fanns grund för nämnda åtgärder genom att

framlägga nämnda uppgifter eller nämnda bevisning vid unionsdomstolen. I enlighet härmed konstaterade tribunalen att det förelåg en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda.

11 För det andra och det tredje konstaterade tribunalen att det var Safa Nicu Sepahan som hade bevisbördan för att det förelåg en verklig och säker skada och för omfattningen av denna skada, samt för att en sådan skada var en tillräckligt direkt följd av det kritiserade handlandet.

12 Vad avser Safa Nicu Sepahans talan om ersättning för ideell skada bedömde tribunalen, i punkt 85 i den överklagade domen, att det olagliga antagandet och bibehållandet av restriktiva åtgärder mot Safa Nicu Sepahan hade orsakat nämnda företag ideell skada, vilken gav rätt till skadestånd.

13 Vad avser storleken på ersättningen för den ideella skadan konstaterade tribunalen, med hänvisning till punkt 72 i domen av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), i punkterna 86 och 87 i den överklagade domen, att ogiltigförklaringen av upptagandet av Safa Nicu Sepahan i den berörda förteckningen över enheter som utgör föremål för restriktiva åtgärder innebar att skadeståndet jämkas, men att ogiltigförklaringen inte kunde anses utgöra full ersättning för den skada som lidits. I punkterna 88–91 i den överklagade domen förklarade tribunalen att det bland annat var nödvändigt att beakta hur allvarlig den konstaterade överträdelsen var, hur länge den hade pågått, rådets agerande och de följder som uppgiften att Safa Nicu Sepahan var inblandat i iransk kärnvapenspridning hade på andra enheters agerande. Tribunalen fastställde därefter, i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*), skadeståndet till 50 000 euro.

14 Tribunalen avslog däremot Safa Nicu Sepahan talan om ersättning för ekonomisk skada som företaget ansåg sig ha lidit.

Parternas yrkanden

Parternas yrkanden i målet om överklagande

15 Safa Nicu Sepahan har i sitt överklagande yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del som yrkandet om ersättning för ekonomisk skada avslogs,

— upphäva den överklagade domen i den del som storleken på ersättningen för ideell skada begränsades till 50 000 euro,

— förplikta rådet att betala 5 662 737,40 euro, jämte ränta, såsom ersättning för den ekonomiska skada som Safa Nicu Sepahan orsakades av upptagandet i förteckningen över enheter mot vilka sanktioner ska vidtas,

— förplikta rådet att betala 2 000 000 euro, jämte ränta, såsom ersättning för den ideella skada som Safa Nicu Sepahan orsakades av upptagandet i förteckningen över enheter mot vilka sanktioner ska vidtas,

— förplikta rådet att ersätta de rättegångskostnader som Safa Nicu Sepahan haft vid domstolen och tribunalen, jämte ränta,

— i andra hand, förplikta rådet att betala ett belopp, som fastställs i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*), såsom ersättning för dels ekonomisk skada, dels ideell skada, varvid det sistnämnda beloppet inte får vara lägre än det belopp som Safa Nicu Sepahan redan har beviljats i detta avseende genom den överklagade domen, samt förplikta rådet att ersätta de rättegångskostnader som Safa Nicu Sepahan haft vid domstolen och tribunalen, jämte ränta, och

— i tredje hand, återförvisa målet till tribunalen för förnyad prövning av skadeståndens storlek och meddelande av en ny dom i vilken Safa Nicu Sepahans yrkanden bifalls.

16 I sin svarsskrivelse har rådet yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet såsom ogrundat,

— byta ut domskälen i den överklagade domen rörande uttrycket ”tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel”, i enlighet med påpekandena i rådets svarsskrivelse, och

— förplikta Safa Nicu Sepahan att ersätta rättegångskostnaderna som är hänförliga till överklagandet och till förfarandet vid tribunalen.

Parternas yrkanden i anslutningsöverklagandet

17 Rådet har i sitt anslutningsöverklagande yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen i den del som rådet åläggs att till Safa Nicu Sepahan betala 50 000 euro såsom ersättning för den ideella skada som företaget har lidit,

— avslå Safa Nicu Sepahans yrkande om ersättning för ideell skada, och

— förplikta Safa Nicu Sepahan att ersätta rättegångskostnaderna som är hänförliga till anslutningsöverklagandet och till förfarandet vid tribunalen.

18 I sin svarsskrivelse till anslutningsöverklagandet har Safa Nicu Sepahan yrkat att domstolen ska fastställa att anslutningsöverklagandet saknar grund. Safa Nicu Sepahan har dessutom upprepat sina yrkanden från överklagandet, med undantag för det yrkande som framställdes i tredje hand om återförvisning av målet till tribunalen för förnyad prövning av skadeståndens storlek och meddelande av en ny dom i vilken Safa Nicu Sepahans yrkanden bifalls.

19 Domstolens ordförande beslutade den 5 augusti 2015 att tillåta Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland att intervenera till stöd för rådets yrkanden.

Inledande synpunkter

20 Enligt artikel 174 i domstolens rättegångsregler ska yrkandena i svarsskrivelsen avse att överklagandet helt eller delvis ska bifallas, avvisas eller ogillas. Enligt artikel 172 och 176 i dessa rättegångsregler kan dessutom de parter som får inkomma med svarsskrivelse inge ett anslutningsöverklagande genom en separat handling, som ska vara åtskild från svarsskrivelsen. Anslutningsöverklagandet ska enligt artikel 178.1 och 178.3 andra meningen i samma rättegångsregler avse upphävandet, helt eller delvis, av den överklagade domen, på grundval av grunder och argument som inte får vara desamma som dem som åberopats i svarsskrivelsen. Av dessa bestämmelser tillsammans framgår att svarsskrivelsen inte får innehålla yrkanden om att den överklagade domen ska upphävas av skäl som är åtskilda från

och självständiga i förhållande till de skäl som anges i överklagandet. Sådana skäl kan endast anföras i ett anslutningsöverklagande (dom av den 10 november 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital/kommissionen, C-449/14 P, EU:C:2016:848, punkterna 99–101).

21 I den mån som rådet, i sin svarsskrivelse till Safa Nicu Sepahans överklagande, har yrkat att domstolen ska byta ut domskälen i den överklagade domen rörande ett av de kumulativa villkoren för unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar, nämligen villkoret att en ”tillräckligt klar överträdelse” av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda ska föreligga, avser detta yrkande inte att överklagandet ska bifallas, avvisas eller ogillas, utan att tribunalens beslut i punkt 2 i domslutet i den överklagade domen, genom vilket rådet förpliktades att till Safa Nicu Sepahan betala 50 000 euro såsom ersättning för den ideella skada som företaget hade lidit, ska ogiltigförklaras i den mån som detta beslut grundar sig på fastställandet av ett sådant åsidosättande. Detta yrkande uppfyller inte kraven i artikel 174 i rättegångsreglerna och kan därför inte tas upp till sakprövning.

22 Safa Nicu Sepahan har vidare, i sin svarsskrivelse till rådets anslutningsöverklagande, yrkat att domstolen till viss del ska upphäva den överklagade domen och tilldöma företaget en skälig ersättning för såväl ekonomisk som ideell skada. Dessa yrkanden är, i strid med föreskrifterna i artikel 179 i domstolens rättegångsregler, inte begränsade till de grunder som åberopats till stöd för anslutningsöverklagandet och kan därför inte upptas till sakprövning.

23 Domstolen ska först pröva rådets anslutningsöverklagande eftersom detta avser det första av de tre villkoren för unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar, nämligen villkoret att det föreligger en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda.

Prövning av rådets anslutningsöverklagande

24 Anslutningsöverklagandet kretsar kring två grunder.

Den första grunden, om en felaktig bedömning av villkoren för unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar

Parternas argument

25 Enligt rådet gjorde sig tribunalen skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 68 och 69 i den överklagade domen, fastställde att det rättsstridiga handlandet i fråga utgjorde en ”tillräckligt klar överträdelse” av en rättsregel.

26 I detta avseende fastställde tribunalen, i punkterna 59–61 i den överklagade domen, att rådet inte förfogade över ett utrymme för skönsmässig bedömning med avseende på beslutet att ta upp Safa Nicu Sepahan i förteckningen över personer som avses med de restriktiva åtgärderna i fråga. Tribunalen drog denna slutsats genom att felaktigt grunda sig på rättspraxis vilken numera följer av domen av den 28 november 2013, rådet/Fulmen och Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), och domen av den 18 juli 2013, kommissionen m.fl./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P och C-595/10 P, EU:C:2013:518), för att fastställa omfattningen av rådets skyldighet att, vid ett eventuellt bestridande, visa att det finns grund för de skäl som har åberopats mot personen som berörs av de restriktiva åtgärderna, trots att denna regel som hämtats från rättspraxis inte var klart fastställd när rådet antog de omtvistade bestämmelserna.

27 Dessutom bedömde tribunalen felaktigt, i punkt 62 i den överklagade domen, att den regel som anger att rådet ska visa att det finns grund för de antagna restriktiva åtgärderna inte avser en särskilt komplex situation samt att den inte är svår att tillämpa eller tolka. Tribunalen grundade sig i detta avseende felaktigt på sin egen praxis, vilken citeras i punkterna 64–67 i den överklagade domen. Det

är för övrigt nödvändigt att beakta de svårigheter som är kopplade till utlämnandet av konfidentiella uppgifter som ligger till grund för beslutet att ta upp en person eller enhet i en förteckning avseende restriktiva åtgärder.

28 Safa Nicu Sepahan har bestritt dessa argument.

Domstolens bedömning

29 Det ska erinras om att bland de villkor som måste vara uppfyllda för att unionen ska ådra sig ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar enligt artikel 340 andra stycket FEU ingår kravet att det måste föreligga en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 april 2012, Artegodan/kommissionen, C-221/10 P, EU:C:2012:216, punkt 80 och där angiven rättspraxis).

30 Domstolen har haft tillfälle att precisera att det föreligger en sådan överträdelse när överträdelsen innebär att den berörda institutionen uppenbart och allvarligt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning. Bland de omständigheter som det härvidlag ska tas hänsyn till återfinns bland annat graden av klarhet och precision hos den rättsregel som överträtts, liksom omfattningen av det utrymme för skönsmässig bedömning som institutionen ges genom den regel som överträtts (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 5 mars 1996, Brasserie du pêcheur och Factortame, C-46/93 och C-48/93, EU:C:1996:79, punkterna 55 och 56, dom av den 25 januari 2007, Robins m.fl., C-278/05, EU:C:2007:56, punkt 70, och dom av den 19 juni 2014, Specht m.fl., C-501/12-C-506/12, C-540/12 och C-541/12, EU:C:2014:2005, punkt 102).

31 Av rättspraxis följer vidare att en överträdelse av unionsrätten i vilket fall som helst är uppenbart klar då den har fortsatt trots att det har avkunnats en dom i vilken det ifrågasatta fördragsbrottet fastställs eller det finns ett förhandsavgörande eller en fast praxis från domstolen i frågan, av vilka det framgår att agerandet i fråga utgör en överträdelse (dom av den 5 mars 1996, Brasserie du pêcheur och Factortame, C-46/93 och C-48/93, EU:C:1996:79, punkt 57, och dom av den 12 december 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, punkt 214).

32 Mot bakgrund av denna rättspraxis är det nödvändigt att pröva huruvida tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den, bland annat i punkterna 68 och 69 i den överklagade domen, fastställde att rådet, genom att underlåta att samla uppgifter eller bevisning till stöd för de restriktiva åtgärder som hade vidtagits mot Safa Nicu Sepahan för att, vid ett eventuellt bestridande, kunna visa att det fanns grund för nämnda åtgärder genom att framlägga nämnda uppgifter eller nämnda bevisning vid unionsdomstolen, med hänsyn till omständigheterna i det fallet, gjorde sig skyldigt till en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda.

33 Såsom följer av punkt 37 i den överklagade domen är det klarlagt att rådet vid tribunalen uppgav att det enda underlag som rådet förfogade över med avseende på antagandet och bibehållandet av restriktiva åtgärder mot Safa Nicu Sepahan utgjorde ett förslag om upptagande från en medlemsstat samt att uppgifterna i detta förslag återgavs i skälen till de omtvistade bestämmelserna. Det följer följaktligen av nämnda punkt 37 i den överklagade domen att rådet inte förfogade över några uppgifter eller någon bevisning till stöd för skälen att anta de restriktiva åtgärderna mot Safa Nicu Sepahan.

34 Rådet har emellertid invänt att den rättspraxis enligt vilken rådet var skyldigt att, vid ett eventuellt bestridande, framlägga uppgifter eller bevisning till stöd för skälen för att anta restriktiva åtgärderna mot personer eller enheter inte var klart fastställd när rådet antog den första av de omtvistade bestämmelserna. Även om rådet underlät at uppfylla denna skyldighet kan det sålunda inte anses ha gjort sig skyldigt till en klar överträdelse av unionsrätten i detta hänseende före meddelandet av

domen av den 18 juli 2013, kommissionen m.fl./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P och C-595/10 P, EU:C:2013:518), och domen av den 28 november 2013, rådet/Fulmen och Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), genom vilka domstolen preciserade denna rättspraxis.

35 Det ska i detta hänseende erinras om att unionen, såsom domstolen redan har betonat i rättspraxis som föregår antagandet av de omtvistade bestämmelserna, är en rättslig union vars institutioner är underkastade kontroll av om deras rättsakter står i överensstämmelse med bland annat EUF-fördraget och de allmänna rättsprinciperna (dom av den 29 juni 2010, E och F, C-550/09, EU:C:2010:382, punkt 44 och där angiven rättspraxis) och i vilken fysiska och juridiska personer ska ha tillgång till ett effektivt domstolsskydd.

36 Vad avser iakttagandet av principen om ett effektivt domstolsskydd anförde domstolen, i punkt 343 i domen av den 3 september 2008, Kadi och Al Barakaat International Foundation/rådet och kommissionen (C-402/05 P och C-415/05 P, EU:C:2008:461), att restriktiva åtgärder som har vidtagits mot fysiska eller juridiska personer inte undgår all kontroll från unionsdomstolens sida, när det påstås att den rättsakt genom vilken dessa åtgärder införs rör nationell säkerhet och terrorism.

37 Såsom följer av denna rättspraxis förutsätter rätten till ett effektivt domstolsskydd att rådet, vid ett eventuellt bestridande, framlägger uppgifter eller bevisning till stöd för skälen för att anta restriktiva åtgärderna mot personer eller enheter. I detta avseende följer det av punkt 336 i domen av den 3 september 2008, Kadi och Al Barakaat International Foundation/rådet och kommissionen (C-402/05 P och C-415/05 P, EU:C:2008:461), att en domstolsprövning av restriktiva åtgärder avseende fysiska eller juridiska personer bland annat måste omfatta lagenligheten av de skäl som ligger till grund för beslutet att anta ett antal restriktiva åtgärder mot en person eller enhet.

38 På samma sätt bedömde domstolen, i punkt 57 i domen av den 29 juni 2010, E och F (C-550/09, EU:C:2010:382), att en vederbörlig domstolsprövning av huruvida de individuella restriktiva åtgärderna är lagenliga i sak bland annat ska inbegripa en prövning av de faktiska omständigheterna samt av den bevisning och de uppgifter som har anförts till stöd för antagandet av sådana åtgärder.

39 Även om de mål som resulterade i nämnda domar rörde åtgärder för frysning av tillgångar, vilka hade antagits inom ramen för kampen mot internationell terrorism, är det uppenbart att skyldigheten att visa att det finns grund för restriktiva åtgärder som avser individuella personer och enheter, vilken följer av denna rättspraxis, även gäller med avseende på antagandet av restriktiva åtgärder för att frysa tillgångar vilka införs för att utöva påtryckningar mot Islamiska republiken Iran, såsom de som vidtagits mot Safa Nicu Sepahan. Så är bland annat fallet med beaktande av nämnda restriktiva åtgärders individuella art och att de kan ha en betydande inverkan på de berörda personernas och enheternas fri- och rättigheter (se, i detta avseende, dom av den 3 september 2008, Kadi och Al Barakaat International Foundation/rådet och kommissionen, C-402/05 P och C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkterna 361 och 375).

40 Under dessa omständigheter följde skyldigheten för rådet att, vid ett eventuellt bestridande, framlägga uppgifter eller bevisning till stöd för skälen för att anta restriktiva åtgärder mot en fysisk eller juridisk person, av domstolens fasta praxis redan vid tidpunkten för antagandet av de omtvistade bestämmelserna. Tribunalen gjorde följaktligen en riktig bedömning när den, bland annat i punkterna 68 och 69 i den överklagade domen, fastställde att åsidosättandet av denna skyldighet, under nästan tre år, utgjorde en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter åt enskilda. Detta gäller oberoende av om de berörda rättigheterna består i, för att citera punkt 58 i denna dom, rätten att inte påföras restriktiva åtgärder i strid med villkoren i sak för att påföra sådana åtgärder eller, i enlighet med punkt 60 i nämnda dom, är kopplade till de krav som följer av rätten till ett effektivt domstolsskydd.

41 Slutsatsen ovan påverkas inte av rådets argument avseende svårigheterna kopplade till den konfidentiella karaktären hos de uppgifter och den bevisning som ligger till grund för skälen att fatta ett beslut om att påföra en fysisk eller juridisk person restriktiva åtgärder. Rådet åberopade nämligen inte i något skede av förfarandet vid tribunalen konfidentiella uppgifter eller bevisning till stöd för de restriktiva åtgärder som hade antagits mot Safa Nicu Sepahan.

42 Rådets anslutningsöverklagande kan således inte bifallas på den första grunden.

Den andra grunden, om en felaktig bedömning av villkor för ersättning av den ideella skada som gjorts gällande av Safa Nicu Sepahan

Parternas argument

43 Rådet har gjort gällande att tribunalen gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning när den, i punkterna 86–92 i den överklagade domen, fastställde att ogiltigförklaringen av de omtvistade bestämmelserna under de aktuella omständigheterna inte kunde anses utgöra full ersättning för den skada som lidits.

44 Tribunalen avvek härigenom från de lösningar som hade valts i de andra målen och, bland annat, från punkt 241 i domen av den 11 juli 2007, Sison/rådet (T-47/03, ej publicerad, EU:T:2007:207) i vilken tribunalen fastställde att ogiltigförklaringen av beslutet att ta upp de berörda personerna i förteckningen över personer som var föremål för de restriktiva åtgärderna i fråga utgjorde lämplig ersättning. Dessutom fastställde domstolen, i punkt 72 i domen av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), att ogiltigförklaringen av beslutet om upptagande utgjorde upprättelse för den berörda person och i viss mån gottgörelse för den ideella skada som personen hade lidit.

45 Tribunalens beslut att rådet till Safa Nicu Sepahan ska betala 50 000 euro såsom ersättning för skada som företaget lidit ska följaktligen ogiltigförklaras.

46 Safa Nicu Sepahan har bestritt dessa argument.

Domstolens bedömning

47 Domstolen noterar att tribunalen gjorde en riktig bedömning när den, i punkt 86 i den överklagade domen, till stöd för sitt resonemang hänvisade till domen av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), för att fastställa att ogiltigförklaringen av de angripna rättsakterna till sin natur utgjorde ett slags kompensation för den ideella skada som Safa Nicu Sepahan hade lidit.

48 Tribunalens efterföljande bedömning, bland annat i punkt 87 i den överklagade domen, att ogiltigförklaringen av upptagandet av Safa Nicu Sepahan under de aktuella omständigheterna innebar att skadeståndet jämkades, men inte kunde anses utgöra full ersättning för den skada som hade lidits, grundade sig på de specifika omständigheterna i det målet.

49 Domstolen konstaterar i detta hänseende att tribunalen, när den med hänsyn till omständigheterna i målet beslutade att ekonomisk ersättning var nödvändig för att säkerställa full ersättning för den ideella skada som Safa Nicu Sepahan hade lidit, inte gjorde sig skyldig till felaktig rättstillämpning. Även om domstolen, i domen av den 28 maj 2013, Abdulrahim/rådet och kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), fastställde att ogiltigförklaringen av de olagliga restriktiva åtgärderna till sin natur utgjorde ett slags kompensation för den ideella skada som hade lidits, innebär detta inte att detta slags kompensation i samtliga fall räcker för att säkerställa full ersättning av sådan skada.

50 Det ska dessutom erinras om att enligt fast rättspraxis är tribunalen, när den har konstaterat förekomsten av en skada, ensam behörig att inom ramen för talan bedöma hur och med vilket belopp en skada ska ersättas (dom av den 1 juni 1994, kommissionen/Brazzelli Lualdi m.fl., C-136/92 P, EU:C:1994:211, punkterna 66 och 81, och dom av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 34, samt beslut av den 14 december 2006, Meister/harmoniseringskontoret, C-12/05 P, EU:C:2006:779, punkt 82).

51 För att domstolen ska kunna utöva sin överprövning av tribunalens domar måste sådana domar emellertid ha en tillräcklig motivering och, vad avser bedömningen av en skadas omfattning, ange vilka kriterier som beaktats när storleken på beloppet har bestämts (dom av den 14 maj 1998, rådet/de Nil och Impens, C-259/96 P, EU:C:1998:224, punkterna 32 och 33, och dom av den 9 september 1999, Lucaccioni/kommissionen, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punkt 35, samt beslut av den 3 september 2013, Idromacchine m.fl./kommissionen, C-34/12 P, ej publicerat, EU:C:2013:552, punkt 80).

52 I punkterna 88–91 i den överklagade domen fastställde tribunalen att det, för att fastställa storleken på ersättningen för den ideella skadan i föreliggande fall, var nödvändigt att bland annat beakta hur allvarlig den konstaterade överträdelsen var, hur länge den hade pågått, rådets agerande och de följder som uppgiften att Safa Nicu Sepahan var inblandat i iransk kärnvapenspridning hade haft på andra enheters agerande. I detta avseende bedömde tribunalen i sak att rådets påstående om Safa Nicu Sepahan var särskilt allvarligt, men inte hade styrkts av några uppgifter eller någon bevisning, samt att rådet varken på eget initiativ eller som svar på Safa Nicu Sepahans protester hade kontrollerat huruvida nämnda påstående var välgrundat, för att begränsa de skadliga följderna av påståendet för detta företag.

53 Med hänsyn till övervägandena ovan ska tribunalen anses ha angett vilka kriterier som hade beaktats vid fastställandet av skadeståndets storlek. Domstolen kan under dessa omständigheter inte ifrågasätta slutsatsen i punkt 92 i den överklagade domen, i vilken den ideella skada som Safa Nicu Sepahan hade lidit, i överensstämmelse med rätt och billighet (*ex aequo et bono*) uppskattades till 50 000 euro.

54 Anslutningsöverklagandet kan följaktligen inte bifallas på den andra grunden.

55 Av det ovan anförda följer att anslutningsöverklagandet ska ogillas.

Prövningen av Safa Nicu Sepahans överklagande

56 Till stöd för sina yrkanden har Safa Nicu Sepahan framfört två grunder. Den första grunden rör ersättningen för ekonomisk skada och den andra grunden rör ersättningen för ideell skada.

Den första grunden, om ett åsidosättande av artikel 340 andra stycket FEUF, artikel 41.3 i stadgan, motstridiga domskäl, missuppfattning av de faktiska omständigheterna och bevisningen samt åsidosättande av motiveringsskyldigheten vid bedömningen av den ekonomiska skadan

57 Den första grunden i överklagandet kan delas upp i fem delgrunder. Den andra till den femte delgrunden prövas först och därefter prövas den första delgrunden.

Den första grundens andra del

– Parternas argument

58 Genom den första grundens andra del har Safa Nicu Sepahan gjort gällande att tribunalen, trots att den i punkterna 99, 102, 104, 145 och 147 i den överklagade domen hade fastställt att ekonomisk skada hade uppstått till följd av antagandet av de restriktiva åtgärderna med koppling till avtalet om renovering av elverket i Derbendikhan (Irak), likväl på ett godtyckligt sätt och med åsidosättande av artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) vägrade att förplikta rådet att betala ersättning för den skada som hade uppstått. Dessutom missuppfattade tribunalen bevisningen när den, i punkt 104 i den överklagade domen, konstaterade att det inte hade visats att den åberopade skadan ”faktiskt förel[åg] och inte heller hur stor denna skada … var”. På samma sätt missuppfattade tribunalen, i punkt 106 i denna dom, den bevisning som hade ingetts av Safa Nicu Sepahan rörande företagets vinstmarginal och dess avkastning inom ramen för detta avtal.

59 Safa Nicu Sepahan har vidare gjort gällande att tribunalen, i punkterna 99 och 100 i den överklagade domen, på ett godtyckligt sätt nekade företaget ersättning för skada som hade orsakats av att Emirate National Bank of Dubai avslutade företagets bankkonton trots att tribunalen, i punkterna 145 och 147 i denna dom, hade bedömt att det var klarlagt att Safa Nicu Sepahans omsättning och avkastning hade sjunkit kraftigt, att flera anställda hade sagts upp av företaget samt att företaget hade haft andra kostnader. Domskälen i den överklagade domen är dessutom motsägelsefulla och grundar sig på en missuppfattning av bevisningen, i den mån som tribunalen dels i punkt 98 i nämnda dom, bedömde att Safa Nicu Sepahan skulle kunna erhålla de finansiella tjänster som det tidigare erhöll från Emirate National Bank of Dubai från någon annan bank samtidigt som tribunalen, i punkt 96 i denna dom, konstaterade att varje bank som samarbetade med Safa Nicu Sepahan riskerade att omfattas av de restriktiva åtgärder som hade antagits av unionen.

60 Rådet har bestritt dessa argument.

– Domstolens bedömning

61 Det ska inledningsvis erinras om att skada för vilken ersättning yrkas i en talan rörande unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar med stöd av artikel 340 andra stycket FEUF måste vara faktisk och säker (se dom av den 21 maj 1976, Roquette frères/kommissionen, 26/74, EU:C:1976:69, punkterna 22 och 23, samt dom av den 16 juli 2009, SELEX Sistemi Integrati/kommissionen, C-481/07 P, ej publicerad, EU:C:2009:461, punkt 36). För att unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar ska kunna inträda krävs vidare att skadan är en tillräckligt direkt följd av institutionernas rättsstridiga handlande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 oktober 1979, Dumortier m.fl./rådet, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 och 45/79, EU:C:1979:223, punkt 21, samt dom av den 12 december 2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, punkt 218).

62 Under alla omständigheter ankommer det på den part som gör gällande att unionen har ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar att anföra övertygande bevisning avseende förekomsten och utsträckningen av den skada som parten åberopar (dom av den 16 september 1997, Blackspur DIY m.fl./rådet och kommissionen, C-362/95 P, EU:C:1997:401, punkt 31, samt dom av den 16 juli 2009, SELEX Sistemi Integrati/kommissionen, C-481/07 P, ej publicerad, EU:C:2009:461, punkt 36 och där angiven rättspraxis) och att bevisa att det finns ett tillräckligt direkt orsakssamband mellan den berörda institutionens handlande och den skada som görs gällande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 januari 1992, Finsider m.fl./kommissionen, C-363/88 och C-364/88, EU:C:1992:44, punkt 25, samt beslut av den 31 mars 2011, Mauerhofer/kommissionen, C-433/10 P, ej publicerat, EU:C:2011:204, punkt 127).

63 Vad avser påståendet att tribunalen, på ett godtyckligt sätt, nekade Safa Nicu Sepahan ersättning för den skada som ska ha uppkommit till följd av att avtalet om renovering av elverket i Derbendikhan sades upp, konstaterar domstolen att denna invändning grundar sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen. I den mån som tribunalen, i punkterna 99, 102 och 104 i denna dom, konstaterade att det saknades bevisning till stöd för att den åberopade skadan faktiskt förelåg och till stöd för uppgifterna om skadans storlek, gjorde tribunlen nämligen en riktig bedömning när den avslog Safa Nicu Sepahans yrkande om ersättning, i den del som det grundade sig på denna skada, i punkt 107 i den överklagade domen. På samma sätt kan tribunalen, med hänsyn till att den i punkterna 145 och 147 i denna dom konstaterade att Safa Nicu Sepahan inte hade åberopat några omständigheter som gjorde det möjligt att uppskatta huruvida skadan faktisk förelåg och, om så var fallet, fastställa värdet av den skada som hade uppkommit, inte anses ha varit godtycklig.

64 Vad avser argumentet att tribunalen vid bedömningen av den påstådda skadan åsidosatte proportionalitetsprincipen och ”principen om en skälig bedömning”, vilka av Safa Nicu Sepahan betecknats som allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, i den mening som avses i artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan, konstaterar domstolen att sådana principer i förevarande fall inte påverkar slutsatsen att det åligger Safa Nicu Sepahan att anföra övertygande bevisning avseende förekomsten och utsträckningen av den skada som företaget åberopar.

65 Vad avser argumentet att tribunalen missuppfattade bevisningen i punkterna 104 och 106 i den överklagade domen ska det erinras om att enbart en anspelning på en sådan missuppfattning inte uppfyller de krav som ställs upp i domstolens praxis enligt vilka det i ett överklagande bland annat klart ska anges vilken bevisning som ska ha missuppfattats (dom av den 7 september 2016, Pilkington Group m.fl./kommissionen, C-101/15 P, EU:C:2016:631, punkt 62 och där angiven rättspraxis).

66 Safa Nicu Sepahan har emellertid inte preciserat på vilket sätt tribunalen missuppfattade bevisningen genom att, i punkt 104 i den överklagade domen, konstatera att det inte hade visats att skadan faktiskt förelåg eller hur stor den var. Vad avser uppgiften att tribunalen missuppfattade bevisningen genom att, i punkt 106 i den överklagade domen, uppge att Safa Nicu Sepahan inte hade angett den normala avkastningen i den sektor inom vilken företaget är verksamt, trots att företaget hade angett detta genom att precisera att den är 20 procent av det berörda avtalets värde, konstaterar domstolen att detta argument bygger på en felaktig tolkning av den överklagade domen i den mån som tribunalen i nämnda punkt inte konstaterade att Safa Nicu Sepahan inte hade angett en sådan avkastning, utan att företaget i detta avseende inte hade inkommit med tillräckligt precisa uppgifter eller med några andra handlingar som visade att skadan faktiskt förelåg och hur stor den var.

67 Vad avser uppgiften att tribunalen på ett godtyckligt sätt avslog yrkandet om ersättning för den skada som följde av att Safa Nicu Sepahans bankkonton hade avslutats, konstaterar domstolen att tribunalen i och för sig, i punkt 96 i nämnda dom, av en skrivelse som Safa Nicu Sepahan hade företett drog slutsatsen att avslutandet av nämnda bankkonton i Emirate National Bank of Dubai kan ha varit en följd av antagandet av de restriktiva åtgärderna i fråga. Tribunalen bedömde emellertid också, i punkterna 97–100 i nämnda dom, att Safa Nicu Sepahan inte hade visat att företaget hade lidit skada av detta avslutande. I punkt 97 i domen hänvisade tribunalen bland annat till att Emirate National Bank of Dubai inte hade frusit tillgångarna på dessa konton, utan återlämnat dem till Safa Nicu Sepahan. På samma sätt konstaterade tribunalen, i punkterna 145 och 147 i den överklagade domen, att ett orsakssamband mellan den påstådda skadan och minskningen av Safa Nicu Sepahan omsättning och avkastning saknades. Tribunalen konstaterade i detta avseende dels att den sistnämnda inte hade visat varför denna utveckling hade ägt rum, dels att, för det fall ett sådant orsakssamband kan härledas ur själva förekomsten av de berörda restriktiva åtgärderna, Safa Nicu Sepahan inte har åberopat några omständigheter mot bakgrund av vilka omfattningen av denna skada kunde uppskattas. Tribunalen åsidosatte följaktligen inte sin motiveringsskyldighet när den avslog nämnda yrkande om skadestånd.

68 Vad vidare avser argumentet om motstridiga skäl och missuppfattning av bevisningen i punkterna 96 och 98 i den överklagade domen, konstaterar domstolen att detta argument i alla händelser inte är sådant att det kan leda till någon annan slutsats än den som tribunalen drog i punkt 97 i denna dom, vilken i sig var tillräcklig för att avslå Safa Nicu Sepahans yrkande om ersättning för den skada som företaget anser sig ha lidit till följd av att dess bankkonton i Emirate National Bank of Dubai avslutades.

69 Överklagandet kan följaktligen inte bifallas på den första grundens andra del.

Den första grundens tredje del

– Parternas argument

70 Genom den första grundens tredje del har Safa Nicu Sepahan gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan genom att neka företaget ersättning för den skada som det hade lidit till följd av att dess affärsrelation med Siemens AG, som var en viktig leverantör, hade upphört, samtidigt som tribunalen i punkterna 109 och 110 i den överklagade domen medgav att nämnda affärsrelation hade upphört såsom en direkt följd av att restriktiva åtgärder hade antagits. I samma punkt 110 konstaterade tribunalen också, motsägelsefullt, att ett beslut att inte tillhandahålla produkter inte i sig är en skada. Vad avser den omständigheten att Safa Nicu Sepahans omsättning hade sjunkit kraftigt till följd av antagandet av restriktiva åtgärder mot företaget, missuppfattade tribunalen dessutom bevisningen och sina egna slutsatser avseende de faktiska omständigheterna i punkterna 145 och 147 i den överklagade domen, genom att avslå yrkandet om ersättning.

71 Safa Nicu Sepahan har vidare gjort gällande att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna och bevisningen genom att, i punkterna 115 et 116 i den överklagade domen, bedöma att den avgörande orsaken till att affärsrelationerna med Mobarakeh Steel Company upphörde inte var antagandet av de restriktiva åtgärderna mot Safa Nicu Sepahan, utan dröjsmålet med genomförandet av avtalet i fråga. Tribunalen konstaterade emellertid, i punkt 113 i den överklagade domen, att det förelåg ett orsakssamband mellan upphörandet av affärsrelationerna och antagandet av dessa restriktiva åtgärder. Genom att, i punkterna 133, 136–139, 145 och 147 i den överklagade domen, bedöma att Safa Nicu Sepahan inte hade visat att den påstådda skadan var en följd av att dess leverantörer i Europa hade avbrutit sina affärsrelationer med företaget krävde tribunalen dessutom bevisning som var omöjlig att förete och missuppfattade syftet med restriktiva åtgärder vilket är att åsamka den berörda enheten maximal ekonomisk och finansiell skada.

72 Rådet har bestritt dessa argument.

– Domstolens bedömning

73 Vad avser påståendet att tribunalen, på ett godtyckligt sätt och med åsidosättande av artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan, avslog Safa Nicu Sepahans yrkande om ersättning för skada som hade uppkommit till följd av att dess affärsrelation med Siemens hade upphört, ska det noteras att även om tribunalen, i punkterna 109, 110, 145 och 147 i den överklagade domen, tog upp de negativa följder som restriktiva åtgärder kan få för ett bolags affärsrelationer med sina leverantörer samt för dess omsättning, bedömde tribunalen likväl inte, i nämnda punkter, att upphörandet av sådana relationer i sig var en skada som kunde ersättas. Domstolen instämmer i tribunalens bedömning i punkt 110 i denna dom. I denna punkt konstaterade tribunalen, på grundval av skäl som inte var motstridiga, att verklig och säker ekonomisk skada endast uppkommer av leverantörernas beslut att bryta med det berörda företaget om detta beslut får följder för företagets ekonomiska resultat. Avbrytandet i sig ger inte upphov till skada.

74 Vad avser Safa Nicu Sepahans argument att tribunalens konstaterande att ekonomisk skada inte förelåg utgjorde en missuppfattning av de faktiska omständigheter som visade att företagets ekonomiska resultat hade sjunkit (tribunalen redogjorde för detta i punkterna 145 och 147 i den överklagade domen), ska det erinras om att enbart en anspelning på en sådan missuppfattning inte uppfyller de krav som ställs upp i domstolens praxis enligt vilken det i ett överklagande bland annat klart ska anges vilken bevisning som ska ha missuppfattats. Detta framgår redan av punkt 65 ovan. En sådan missuppfattning ska dessutom framgå uppenbart av handlingarna i målet utan att det är nödvändigt att göra en ny bedömning av de faktiska omständigheterna och av bevisningen (dom du 6 april 2006, General Motors/kommissionen, C-551/03 P, EU:C:2006:229, punkt 54 och där angiven rättspraxis).

75 Safa Nicu Sepahan har i detta avseende endast hänvisat till åtta bilagor till de inlagor som företaget ingav till tribunalen, utan att på något sätt precisera vad den påstådda missuppfattningen består i. Med hänsyn till att bedömningen av de faktiska omständigheterna och bevisningen inte, utom i det fall då uppgifter som underställts rätten har missuppfattats, är en rättsfråga som i sig är underställd domstolens kontroll i ett mål om överklagande (se, för ett liknande resonemang, bland annat dom av den 3 september 2009, Moser Baer India/rådet, C-535/06 P, EU:C:2009:498, punkt 32 och där angiven rättspraxis, dom av den 7 april 2016, Akhras/rådet, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punkt 67 och där angiven rättspraxis, och dom av den 8 september 2016, Iranian Offshore Engineering & Construction/rådet, C-459/15 P, ej publicerad, EU:C:2016:646, punkt 44), kan detta argument under dessa omständigheter inte tas upp till sakprövning.

76 Vad avser argumentet att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna när den, i punkterna 115 och 116 i den överklagade domen, konstaterade att det var Safa Nicu Sepahans dröjsmål med att genomföra avtalet med Mobarakeh Steel Company som hade avgörande betydelse för hävningen av detsamma, och inte antagandet av de restriktiva åtgärderna mot företaget, ska det erinras om att en missuppfattning föreligger när det är uppenbart att bedömningen av bevisningen är felaktig, utan att det är nödvändigt att beakta ny bevisning. Detta framgår i sak av punkt 74 ovan. Så är bland annat fallet när de slutsatser som tribunalen dragit av vissa handlingar inte stämmer överens med innebörden och räckvidden av dessa handlingar lästa i sin helhet (dom av den 18 juli 2007, Industrias Químicas del Vallés/kommissionen, C-326/05 P, EU:C:2007:443, punkterna 60 och 63).

77 Domstolen konstaterar i detta hänseende att det följer av Mobarakeh Steel Companys skrivelse av den 3 september 2011, vilken bifogats Safa Nicu Sepahas replik vid tribunalen, att hävningen av det berörda avtalet åtminstone till viss del motiverades av Safa Nicu Sepahans dröjsmål med att genomföra detta avtal i förhållande till den förfallodag som följde av skrivelsen. Såsom tribunalen korrekt uppgav i punkt 114 i den överklagade domen hade denna förfallodag överskridits med mer än sex månader före antagandet av de restriktiva åtgärderna mot Safa Nicu Sepahan. Tribunalen kan under dessa omständigheter inte anses ha gjort en uppenbart oriktig bedömning av bevisningen när den, i punkt 116 i den överklagade domen, bedömde att antagandet av de restriktiva åtgärderna mot Safa Nicu Sepahan inte hade haft direkt och avgörande betydelse för hävningen av nämnda avtal, utan att för den skull bedöma att denna försening i sig utgjorde en sådan orsak.

78 Vad avser Safa Nicu Sepahans argument att tribunalen, i punkterna 133, 136–139, 145 och 147 i den överklagade domen, dessutom krävde bevisning av företaget som var omöjlig att förete till stöd för att skadan var en följd av antagandet av de restriktiva åtgärderna i fråga, konstaterar domstolen att det följer av dessa punkter att tribunalen underkände den bevisning som hade ingetts av Safa Nicu Sepahan med hänvisning till att den var otillräcklig. Tribunalen motiverade sin bedömning med att det av bevisningen inte gick att utläsa vilka beställningar som faktiskt hade gjorts hos Safa Nicu Sepahans leverantörer i Europa, hur stor del av utrustningen Safa Nicu Sepahan hade köpt från dessa leverantörer, av vilka skäl företagets omsättning hade sjunkit och, mera allmänt, vilka konkreta skador som följde härav.

79 Det ska i detta hänseende erinras om att en faktisk och säker skada inte kan beaktas av unionsdomstolarna på ett abstrakt sätt utan måste prövas i förhållande till de exakta faktiska omständigheter som utmärker varje fall som domstolen har att bedöma (dom av den 15 juni 2000, Dorsch Consult/rådet och kommissionen, C-237/98 P, EU:C:2000:321, punkt 25).

80 Kravet på ingivande av sådan bevisning som tribunalen har tagit upp i punkterna 133, 136–139, 145 och 147 i den överklagade domen har emellertid avgörande betydelse för att domstolen ska kunna bedöma en åberopad skadas förekomst och omfattning. Tribunalen gjorde en riktig bedömning när den, efter att ha konstaterat att Safa Nicu Sepahan inte hade ingett sådan bevisning, bedömde att den ingivna bevisningen inte räckte för att fastställa den åberopade skadans förekomst och omfattning.

81 Överklaganden kan följaktligen inte bifallas på denna grunds tredje del.

Den första grundens fjärde del

– Parternas argument

82 Genom den första grundens fjärde del har Safa Nicu Sepahan gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan genom att neka företaget ersättning för den skada som var en följd av att de affärsrelationer som var nödvändiga för att modernisera den elektriska utrustningen i Eufratdammen (Syrien) hade avslutats. Safa Nicu Sepahan har vidare gjort gällande att tribunalen åsidosatte sin motiveringsskyldighet genom att, i punkt 120 i den överklagade domen, inte ange varför den inte godtog Safa Nicu Sepahans argument att det var de restriktiva åtgärderna mot företaget som var orsaken till att genomförandet av moderniseringen av den elektriska utrustningen i denna damm hade försenats.

83 Rådet har bestritt dessa argument.

– Domstolens bedömning

84 Vad avser argumentet att tribunalen åsidosatte artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan genom att, i punkt 122 i den överklagade domen, bedöma att Safa Nicu Sepahan inte hade ingett någon bevisning för sin vinstmarginal inom ramen för projektet att modernisera den elektriska utrustningen i Eufratdammen i Syrien, konstaterar domstolen att detta argument i sak syftar till att en ny bedömning ska göras av den bevisning som lades fram i första instans. Med hänsyn till att bedömningen av det värde som denna bevisning ska tillmätas, enligt den rättspraxis som det erinras om i punkt 75 ovan, inte är en rättsfråga som i sig är underställd domstolens kontroll i ett mål om överklagande, utom i det fall då uppgifter som underställts rätten har missuppfattats, kan nämnda argument inte tas upp till sakprövning.

85 Vad avser uppgiften att tribunalen, i punkt 120 i den överklagade domen, inte motiverade varför den underkände Safa Nicu Sepahans argument att skrivelserna rörande detta projekt på ett övertygande sätt visade att antagandet av de restriktiva åtgärderna i fråga låg bakom förseningen med att genomföra detta projekt, ska det erinras om att den motiveringsskyldighet som föreskrivs i artikel 296 FEUF utgör en väsentlig formföreskrift som ska särskiljas från frågan om motiveringen är välgrundad, vilken ska hänföras till frågan om den omtvistade rättsakten är lagenlig i materiellt hänseende. Motiveringen av ett beslut består nämligen i att beslutsfattaren formellt anger vilka skäl beslutet grundar sig på. Om dessa skäl innehåller felaktigheter, inverkar detta på beslutets lagenlighet i materiellt hänseende, men inte på motiveringen av beslutet, som kan vara tillräcklig trots att den innehåller felaktiga skäl. Härav följer att invändningar och argument som avser att ifrågasätta

rättsaktens lagenlighet i materiellt hänseende saknar verkan om de åberopas till stöd för en grund som avser avsaknad av, eller otillräcklig, motivering (dom av den 18 juni 2015, Ipatau/rådet, C-535/14 P, EU:C:2015:407, punkt 37 och där angiven rättspraxis).

86 I förevarande fall anförde tribunalen, i punkt 121 i den överklagade domen, att Safa Nicu Sepahan i och för sig hade presenterat en förteckning över maskiner och beståndsdelar som avsåg projektet i fråga. Företaget hade däremot inte presenterat några omständigheter som visade att nämnda produkter inte hade kunnat levereras till följd av antagandet av de restriktiva åtgärderna i fråga. I punkt 122 i denna dom konstaterade tribunalen att Safa Nicu Sepahan inte hade företett någon bevisning för den påstådda skadan till följd av att företaget hade tvingats anförtro en underleverantör en del av avtalet. Efter att i punkterna 123 och 124 i nämnda dom ha identifierat andra omständigheter vilkas avsaknad i handlingarna i målet innebar att förekomsten och omfattningen av den åberopade skadan inte kunde fastställas, avslog tribunalen, i punkt 125 i samma dom, Safa Nicu Sepahans yrkande om skadestånd i den del som det avsåg projektet att modernisera den elektriska utrustningen i Eufratdammen.

87 Under dessa omständigheter åsidosatte tribunalen inte sin motiveringsskyldighet enligt artikel 296 FEUF.

88 Överklagandet kan följaktligen inte bifallas på den första grundens fjärde del.

Den första grundens femte del

– Parternas argument

89 Genom den första grundens femte del har Safa Nicu Sepahan gjort gällande att tribunalen åsidosatte artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan genom att neka företaget ersättning för den skada som hade uppkommit till följd av att de affärsrelationer som var nödvändiga för att företaget skulle kunna uppfylla sina avtalsförpliktelser med avseende på uppförandet av elektriska transformatorstationer i Kunduz (Afghanistan) och Baghlan (Afghanistan) hade avslutats. Safa Nicu Sepahan har vidare gjort gällande att tribunalen missuppfattade faktiska omständigheter och bevisning genom att, i punkt 130 i den överklagade domen, konstatera att företaget inte hade visat att Siemens annullering av beställningen med referensnumret P06000/CO/3060 hade medfört att företaget inte kunde fullgöra sina avtalsförpliktelser inom ramen för nämnda projekt, samtidigt som tribunalen, i punkterna 109 och 147 i denna dom, konstaterade att Safa Nicu Sepahan inte kunde avsluta dessa projekt utan att använda sig av underleverantörer.

90 Rådet har bestritt dessa argument.

– Domstolens bedömning

91 Vad avser argumentet om ett åsidosättande av artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan konstaterar domstolen att Safa Nicu Sepahan inte har identifierat de kritiserade delarna i den överklagade domen med den precision som krävs.

92 Vad avser uppgiften att tribunalen missuppfattade de faktiska omständigheterna genom att, i punkt 130 i den överklagade domen, konstatera att Safa Nicu Sapahan hade kunnat genomföra avtalet avseende uppförandet av elektriska transformatorstationer i Kunduz och Baghlan utan att ta hjälp av underleverantörer, konstaterar domstolen att detta argument grundar sig på en felaktig tolkning av den överklagade domen. Tribunalen lät nämligen inte i nämnda punkt 130 förstå att Safa Nicu Sepahan i alla händelser hade kunnat slutföra dessa projekt utan att anlita underleverantörer, utan

konstaterade endast att den sistnämnda inte hade visat att nämnda avtal inte kunde genomföras med anlitande av en annan leverantör än Siemens. Under dessa omständigheter kan tribunalen inte anses ha missuppfattat de faktiska omständigheterna.

93 Överklaganden kan följaktligen inte bifallas på den första grundens femte del.

Den första grundens första del

– Parternas argument

94 Genom den första grundens första del har Safa Nicu Sepahan gjort gällande att tribunalen åsidosatte allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, i den mening som avses i artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan, vilka definierar unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar, genom att oberoende av ingiven bevisning avslå företagets yrkande om ersättning för ekonomisk skada samtidigt som den, bland annat i punkterna 109, 145 och 147 i den överklagade domen, medgav att det förelåg ekonomisk skada.

– Domstolens bedömning

95 Domstolen konstaterar att den första grundens första del avser skälen i den överklagade domen, vilka har kritiserats i de andra delarna av denna grund rörande olika skador som Safa Nicu Sepahan anser sig ha lidit, utan att tillföra ytterligare omständigheter till stöd för denna grund.

96 I den mån som överklaganden inte har bifallits på den första grundens andra delar kan det inte heller bifallas på denna grunds första del.

Safa Nicu Sepahans yrkande i andra hand avseende den första grunden

– Parternas argument

97 Safa Nicu Sepahan har i andra hand gjort gällande att tribunalen borde ha tilldömt företaget skadestånd varvid det ankom på tribunalen att fastställa beloppet, med beaktande av proportionalitetsprincipen och ”principen om en skälig bedömning”, vilka utgör allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar, i den mening som avses i artikel 340 andra stycket FEUF och artikel 41.3 i stadgan.

98 Rådet har bestritt detta argument.

– Domstolens bedömning

99 Såsom följer av det ovan anförda gjorde tribunalen en riktig bedömning när den konstaterade att villkoren för att unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar ska inträda för den ekonomiska skada som hade åberopats av Safa Nicu Sepahan inte var uppfyllda, varför tribunalen också gjorde en riktig bedömning när den nekade företaget det begärda skadeståndet.

100 Mot bakgrund av det ovan anförda finner domstolen att överklagandet inte kan bifallas på den första grunden.

Den andra grunden, om ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten och proportionalitetsprincipen med avseende på ersättningen för ideell skada

Parternas argument

101 Genom den andra grunden har Safa Nicu Sepahan kritiserat tribunalen för att endast ha beviljat företaget det obetydliga beloppet 50 000 euro som ersättning för den lidna skadan, trots att tribunalen, i punkterna 83, 86, 88 och 89 i den överklagade domen, konstaterade att det rörde sig om ett särskilt allvarligt åsidosättande vars följder hade pågått under nästan tre år. Enligt Safa Nicu Sepahan motiverade tribunalen inte fastställandet av detta belopp. Skälen i den överklagande domen åsidosätter dessutom proportionalitetsprincipen. Safa Nicu Sepahan har i detta avseende särskilt preciserat att tribunalen varken beaktade den omständigheten att företaget hade tvingats säga upp många anställda, vilket hade skadat företagets rykte, eller den omständigheten att följderna av de restriktiva åtgärderna fortsätter att skada företaget. Safa Nicu Sepahan omnämns till exempel fortfarande på webbplatsen ”Iran Watch”.

102 Rådet har bestritt dessa argument.

Domstolens bedömning

103 Vad avser det påstådda åsidosättandet av proportionalitetsprincipen ska det erinras om att tribunalen, när den har konstaterat förekomsten av en skada, ensam är behörig att inom ramen för talan bedöma hur och med vilket belopp en skada ska ersättas. Detta framgår av den rättspraxis som citeras i punkterna 50 och 51 ovan. Av samma rättspraxis framgår emellertid att tribunalens domar, för att domstolen ska kunna utöva sin överprövning av dessa, måste ha en tillräcklig motivering och, vad avser bedömningen av en skadas omfattning, ange vilka kriterier som beaktats när beloppets storlek har bestämts.

104 Vad avser det påstådda åsidosättandet av motiveringsskyldigheten ska det noteras att tribunalen, i punkt 88 i den överklagade domen, fastställde att under de aktuella omständigheterna hade påståendet att Safa Nicu Sepahan hade varit inblandat i kärnvapenspridning haft en inverkan på andra enheters agerande gentemot företaget. Dessa andra enheter var till övervägande del hemmahörande utanför unionen. Tribunalen konstaterade i detta avseende att företaget hade lidit ideell skada vilken inte till fullo kunde uppvägas genom ett fastställande i efterhand av att de omtvistade bestämmelserna var olagliga.

105 Tribunalen betonade dessutom att rådets påstående avseende Safa Nicu Sepahan var särskilt allvarligt. I punkterna 83 och 89 i den överklagade domen angav tribunalen att påståendet att Safa Nicu Sepahan hade varit inblandat i iransk kärnvapenspridning var resultatet av ett offentligt ställningstagande av en unionsinstitution, vilket hade publicerats i *Europeiska unionens officiella tidning* och följts upp med tvingande rättsverkningar, samt att det associerade företaget med en verksamhet som enligt rådet hotar internationell fred och säkerhet.

106 Tribunalen konstaterade också, i punkt 87 i den överklagade domen, att ogiltigförklaringen av de omtvistade bestämmelserna innebar att skadeståndet jämkades, men inte kunde anses utgöra full ersättning för den skada som lidits. I punkterna 90 och 91 i denna dom preciserade tribunalen i detta avseende att påståendet i fråga inte hade styrkts av någon bevisning, att de restriktiva åtgärderna i fråga hade upprätthållits under nästan tre år och att rådet under denna period inte förefaller ha kontrollerat huruvida nämnda påstående var välgrundat, för att begränsa de skadliga följderna för den berörda enheten.

107 Under dessa omständigheter ska tribunalen anses ha motiverat sitt beslut i tillräcklig utsträckning genom att ange vilka kriterier som användes för att fastställa beloppet på ersättningen.

108 Vad slutligen avser Safa Nicu Sepahans argument att de restriktiva åtgärderna i fråga fortsätter att ha skadliga följder för företaget eftersom det påstående som de grundar sig på fortfarande förekommer på webbsidor som ”Iran Watch”, konstaterar domstolen att Safa Nicu Sepahan inte anförde något argument av detta slag i första instans.

109 Enligt domstolens fasta praxis ska en grund som för första gången åberopas inom ramen för ett överklagande vid domstolen avvisas. Domstolen är i ett mål om överklagande nämligen endast behörig att pröva tribunalens bedömning av de grunder som har behandlats vid den. Om en part tilläts att vid domstolen åberopa en ny grund som han inte har åberopat vid tribunalen skulle det enligt fast rättspraxis nämligen innebära att han vid domstolen, som har en begränsad behörighet i mål om överklagande, kunde anhängiggöra en mer omfattande tvist än den som tribunalen har prövat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 juni 2005, Dansk Rørindustri m.fl./kommissionen, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P och C-213/02 P, EU:C:2005:408, punkt 165 och där angiven rättspraxis).

110 Detta argument kan följaktligen inte prövas i sak.

111 Under dessa omständigheter kan överklagandet inte bifallas på den andra grunden, vilken till viss del ska ogillas och till viss del ska avvisas.

112 Överklagandet ska följaktligen ogillas.

Rättegångskostnader

113 När överklagandet avvisas eller ogillas, eller när överklagandet bifalls och domstolen själv slutligt avgör saken, ska domstolen enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna besluta om rättegångskostnaderna. Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i rättegångsreglerna ska gälla i mål om överklagande, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. I artikel 138.3 i rättegångsreglerna anges att om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, ska vardera parten bära sina rättegångskostnader.

114 I förevarande mål har Safa Nicu Sepahan och rådet båda tappat målet och de ska därför förpliktas att bära sina respektive rättegångskostnader.

115 I artikel 140.1 i rättegångsreglerna, som enligt artikel 184.1 i dessa regler också ska tillämpas i mål om överklagande, föreskrivs att medlemsstater och institutioner som har intervenerat ska bära sina rättegångskostnader.

116 Förenade kungariket ska följaktligen bära sina rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) Överklagandena av Safa Nicu Sepahan och Europeiska unionens råd ogillas.

2) Safa Nicu Sepahan och Europeiska unionens råd ska bära sina rättegångskostnader.

3) Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland ska bära sina rättegångskostnader.

Underskrifter